



College voor Toetsen en Examens

# KLASSIEKE CULTURELE VORMING

## VWO

*OUD EXAMENPROGRAMMA*

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2017

V16.6.1

De vakinformatie in dit document is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kunt u contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of [staatsexamens@duo.nl](mailto:staatsexamens@duo.nl).

## Inhoud

<b>1 Kernpunten</b>	<b>5</b>
<b>2 College-examen</b>	<b>5</b>
<b>3 Examenstof (schematisch weergegeven)</b>	<b>7</b>
<b>Bijlage 1 Beschrijving examenstof</b>	<b>8</b>
<b>Bijlage 2 Voorblad verslag</b>	<b>9</b>
<b>Bijlage 3 Hulpmiddelen</b>	<b>10</b>
<b>Bijlage 4 Tips</b>	<b>11</b>



## 1 Kernpunten

- Het examen bestaat uit een mondeling college-examen.
- Het eindcijfer is gelijk aan het cijfer voor het college-examen, afgerond op een geheel getal.
- De kandidaat moet voor dit examen een verslag indienen over drie culturele activiteiten. Dit verslag moet vóór 1 april 2017 worden opgestuurd naar DUO staatsexamens VO, Postbus 30158, 9700 LK Groningen. Voor het examen neemt de kandidaat een eigen exemplaar mee.
- Vanaf 2017 maakt KCV deel uit van Griekse en Latijnse taal en Cultuur. Deze vakinformatie heeft betrekking op het oude examenprogramma (bezemexamen).

## 2 College-examen

*Wat, waar, wanneer*

Het college-examen bestaat uit een mondeling examen van 40 minuten. De examenstof staat schematisch weergegeven in hoofdstuk 3.

Het verplicht gestelde onderwerp is het Paleis op de Dam. Een voorbereidend bezoek aan het Paleis is raadzaam, maar niet verplicht.

Het examen vindt plaats in de periode juni/juli/augustus. Bij de aanmelding geeft de kandidaat een voorkeurplaats voor de mondelinge examens op. De examenoproep verstuurt DUO uiterlijk twee weken voor aanvang van het examen. Daarin staan datum, tijd en locatie vermeld.

Gedurende 20 minuten voorafgaand aan het mondeling examen, krijgt de kandidaat een casus (materiaal dat betrekking heeft op het verplicht gestelde onderwerp) te bestuderen.

Bij dit mondeling examen wordt aandacht besteed aan de klassieke cultuur en de doorwerking daarvan. De kandidaat kan vragen beantwoorden over:

1. de domeinen A en B, inclusief het verplicht gestelde onderwerp. De kandidaat krijgt vragen over het tijdens de voorbereiding bestudeerde materiaal, waarbij wordt nagegaan of de kandidaat de informatie heeft begrepen en verwerkt, een conclusie kan trekken en een standpunt kan innemen.  
Bij het verplicht gestelde onderwerp staat de beeldtaal van de klassieke oudheid zoals die in het Paleis op de Dam zichtbaar is, centraal. De vragen hebben betrekking op:
  - architectuur
  - verhalengoed
  - beeldende kunst
  - filosofie
2. Het verslag  
De kandidaat krijgt vragen over het verslag dat hij heeft ingediend.

Ter voorbereiding op dit onderdeel van het examen moet de kandidaat een verslag maken van de volgende drie activiteiten:

- a. het bezoeken van de vaste collectie betreffende de Gouden Eeuw in het Rijksmuseum in Amsterdam en wel speciaal de kunstwerken die de klassieke oudheid als thema hebben. Het lezen van klassieke teksten en/of mythologische verhalen die de achtergrond vormen bij de gekozen kunstwerken en het bestuderen van de werking van de receptie zijn hierbij essentieel. De kandidaat behandelt minimaal drie kunstwerken (schilderijen, grafiek, gebruiksvoorwerpen etc.) uit de collectie van het museum die een onderwerp uit de Klassieke Oudheid als thema hebben;
- b. het bezoeken van een (opera)concert of een theateruitvoering die relatie heeft met antieke cultuur. Als achtergrondinformatie bestudeert de kandidaat inhoud, vorm en uitvoeringspraktijk van de bezochte uitvoering en van de relatie van deze uitvoering met de antieke inhoud, vorm en uitvoeringspraktijk.
- c. het bezoeken van een of meer archeologische vindplaatsen *of* het bestuderen van minimaal twee inhoudelijke deelaspecten van een programma ter voorbereiding op een reis naar Griekenland of Italië. Deze deelaspecten betreffen de klassieke oudheid.

In dit verslag moet aandacht worden besteed aan voorbereiding, ervaring en reflectie (ook hier komen de inhoudelijke aspecten van bijlage 1 - domeinen A en B - aan de orde). Dat kan in de vorm van een plan van aanpak en een logboek. Het bezoeken van de collectie van het Rijksmuseum in Amsterdam dient het zwaartepunt van het verslag te vormen.

De omvang van het verslag naar aanleiding van de uit te voeren activiteiten moet minimaal vijf en maximaal acht A4-tjes zijn (exclusief afbeeldingen, inhoudsopgave, noten en bronvermelding), getypt met standaard regelafstand en lettergrootte 12. Dit aantal is exclusief het voorblad, waarvan in bijlage 2 een voorbeeld is gegeven.

Dit verslag dient **op papier in tweevoud** uiterlijk 1 april 2017 ingestuurd te zijn: DUO staatsexamens VO, Postbus 30158, 9700 LK Groningen. Een eigen exemplaar neemt de kandidaat mee naar het examen.

Als de kandidaat na 3 weken nog geen **ontvangstbevestiging** heeft ontvangen, moet hij contact opnemen met Exameninstellingen. Kandidaten die geen verslag hebben opgestuurd, worden niet opgeroepen voor het examen. De regeling voor het opsturen geldt alleen voor de staatsexamenkandidaten die niet op een vso-school zitten. Van de vso-kandidaten moet alles op 1 april 2017 gereed zijn, maar hoeft niets te worden opgestuurd.

*Overzicht:*

voorbereiding	mondeling examen	
Bestuderen van materiaal over het verplichte onderwerp	beantwoorden van vragen over het verplichte onderwerp (inclusief de domeinen A en B)	beantwoorden van vragen over het verslag
20 minuten	ca. 20 minuten	ca. 20 minuten
	deelcijfer a	deelcijfer b

### Hulpmiddelen

Bij de voorbereiding is het gebruik van een zelf meegebracht basispakket hulpmiddelen toegestaan, zie bijlage 3.

*Tips* speciaal voor dit examen staan in bijlage 4.

Bekijk de informatiefilm over het mondeling college-examen. Deze film staat op de site onder het kopje: 'Hoe het staatsexamen vo werkt'.

### Beoordeling college-examen

Voor het mondeling examen worden de volgende deeltijfers gegeven:

- één deeltijfer voor het beantwoorden van vragen over het verplichte onderwerp: deeltijfer b
- één deeltijfer voor de uitvoering van het verslag en het beantwoorden van inhoudelijke vragen daarover: deeltijfer a

Het cijfer voor het college-examen wordt als volgt berekend:  $(a + b) : 2$ .  
afgerond op één decimaal nauwkeurig.

## 3 Examenstof (schematisch weergegeven)

klassieke culturele vorming		college-examen
Domein A: Reflectie op de antieke cultuur	De kandidaat kan: - antieke cultuuruitingen van verschillende cultuurdomeinen plaatsen in hun historische en culturele context en met elkaar in verband brengen; - antieke cultuuruitingen onderzoeken en zijn bevindingen en oordelen presenteren.	X
Domein B: Reflectie op de relaties tussen de antieke en de latere Europese cultuur	De kandidaat kan: - voorbeelden uit de receptiegeschiedenis herkennen, deze plaatsen in de context van die periode in de Europese cultuur en de van toepassing zijnde werkingsmechanismen noemen; - cultuuruitingen uit de latere Europese cultuur vergelijken met antieke cultuuruitingen en daarover een beargumenteerd oordeel geven.	X
Verplicht gestelde onderwerp: 'Paleis op de Dam in Amsterdam'	Het betreft hier de aandachtsgebieden: - de verhalen uit de mythologie en de geschiedenis - de beeldende kunst - de bouwkunst (Het vierde aandachtsgebied – toneel – dient bij het verslag aan bod te komen)	x

In bijlage 1 van deze vakinformatie staat een beschrijving van de examenstof.

Bij het bestuderen van de examenstof is het raadzaam om gebruik te maken van een lesmethode of examenkatern.

## Bijlage 1 Beschrijving examenstof

### **Algemene doelstelling**

De kandidaat is in staat antieke cultuuruitingen uit verschillende artistieke disciplines en specimina van hun verwerking in de latere Europese cultuur in hun historische context te situeren, de functie en betekenis ervan te onderzoeken, de resultaten daarvan te presenteren en een eigen oordeel te beargumenteren.

### **Domein A: Reflectie op de antieke cultuur**

#### *Het situeren van antieke cultuuruitingen*

De kandidaat kan:

- specimina van Grieks-Romeinse beeldende kunst, bouwkunst, drama en verhalengoed plaatsen in hun (cultuur-)historische en filosofisch/levensbeschouwelijke context.
- specimina van de Grieks-Romeinse cultuur op het gebied van beeldende kunst, bouwkunst, drama en verhalengoed met elkaar in verband brengen.

#### *Het onderzoeken van antieke cultuuruitingen*

De kandidaat kan

- de voor een bepaalde thematiek relevante documentatie uit literaire en archeologische bronnen, naslagwerken verzamelen, ordenen en mondeling of schriftelijk presenteren, mede met behulp van ICT.
- Beschouwend en/of creatief vorm geven aan de eigen door studie en analyse verrijkte reactie op antieke cultuuruitingen.

#### *Het beoordelen van antieke cultuuruitingen*

De kandidaat kan:

- een beargumenteerd oordeel geven over specimina van de antieke cultuur.

### **Domein B: Reflectie op de relaties tussen de antieke en de latere Europese cultuur**

#### *Het herkennen van voorbeelden van receptie*

De kandidaat kan:

- specimina uit de receptiegeschiedenis plaatsen in de context van belangrijke Europese cultuurperiodes
- werkingsmechanismen van de receptie van de klassieke cultuur in de Europese cultuur herkennen en beschrijven

#### *Het beoordelen van specimina uit de receptiegeschiedenis*

De kandidaat kan:

- een beargumenteerd oordeel geven over de verwerking van specimina van de antieke cultuur in later tijd.



Bijlage 2 Voorblad verslag

# VERSLAG

Klassieke Culturele Vorming

staatsexamen vwo

(inzenden vóór 1 april 2017)

Gegevens kandidaat:

ED-nummer:.....

Naam en voorletters:.....

Postcode en woonplaats:.....

## Bijlage 3 Hulpmiddelen

### **Toegestaan**

De hulpmiddelen van het basispakket zijn toegestaan bij alle examens. Zij zijn niet alle nodig.

#### Basispakket

- schrijfmateriaal
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geodriehoek
- vlakgum
- rekenmachine

Ook is het toegestaan om hulpmiddelen mee te brengen die geen relatie hebben met de exameneisen maar wel functioneel kunnen zijn, zoals: markeerstift, puntenslijper, leesliniaal (loep).

#### Woordenboeken

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij *alle schriftelijke examens*. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (de thuistaal van de kandidaat).

Een digitaal woordenboek is *niet* toegestaan.

*Uitgebreide informatie over hulpmiddelen voor de centrale examens en hulpmiddelen voor kandidaten met een beperking staat in de Regeling toegestane hulpmiddelen. Kies: [examenblad.nl/vwo of havo/onderwerpen/hulpmiddelen/2017](http://examenblad.nl/vwo-of-havo/onderwerpen/hulpmiddelen/2017)*

## Bijlage 4 Tips

De oudheid dient te worden bestudeerd in het perspectief van latere ontwikkelingen en de eigen tijd.

Daarbij zijn drie invalshoeken mogelijk:

- een thema in de oudheid nagaan, vervolgens de receptiegeschiedenis erbij betrekken en daarna de actualiteit in deze tijd toelichten;
- een thema behandelen vanuit de receptiegeschiedenis (bijvoorbeeld onze Gouden Eeuw), daarna zowel de oudheid als deze tijd er bij betrekken;
- een actueel cultuurhistorisch thema beschrijven, daarna nagaan hoe in de receptiegeschiedenis en in de oudheid dit thema een rol heeft gespeeld.

Bij het vak klassieke culturele vorming gaat het om vier aandachtsgebieden (artistieke disciplines):

- verhalen uit de mythologie en de geschiedenis;
- het toneel;
- de beeldende kunst;
- de bouwkunst.

Deze vier aandachtsgebieden dienen allemaal aan bod te komen en bestudeerd te worden in relatie met levensbeschouwelijke en filosofische opvattingen.

